

com imaginable, de demostrar que a algunes de les llengües germanes es vagi propagar des d'una altra, ara ja hem de descartar-la, a la vista de les noves aportacions, que ens ho treuen del cap. És veritat que tals actituds escèptiques sovint no han tingut prou en compte la llargada de 8 o 900 anys que va des del ll. vg. imperial fins al començ de la transmissió romànica: com si no hi hagués hagut lloc en aquest vast espai obscur en la història del llenguatge parlat, per a mil arranjaments i generalitzacions després oblitats pel pas dels segles silenciosos. En el cas de *TRIAR* hem arribat a la convicció que tot s'explica per un procés semblant. Tanmateix també és veritat que el cas de *TRIAR* només afecta tres llengües mentre que en *TRIPA* es tracta de tota la Romània d'Occident; i que allà consistí només en la modificació de la forma d'un verb, ací hauria conduït a la creació d'una entitat gramatical nova: un substantiu, denominació d'una part cabdal del cos dels animals i de l'home.

Vet aquí per què no hem pogut esvair l'escrúpol; i la sospita que, darrere l'opaca cortina del pan-romànic *tripa*, hi hagi una incògnita pre-romana. Me l'ha anat deixondint l'aparició d'un gran nombre de noms propis, a les inscripcions de data imperial, amb la inicial comuna *DRIPP-*, documentats en el gran corpus de les inscripcions llatines; i d'altres aplegats o il·lustrats, amb la perícia que tenen en aquesta matèria, per homes com Hans Krahe (*Lexicon der Altillyrischen Personennamen*, 33, 146) i Leo Weisgerber (*Rhenania Germano-Celtica*, 141, nn. 179-180).

La major part d'aquest material epigràfic són noms propis de persona, alguns són *NLL*, i uns i altres es troben bastant escampats pel Sud i Est de França, o per Renània; d'altres, per la Itàlia subalpina, tirant cap al N. dels Balcans, amb alguns fins a Tràcia: *Drippus* i *Drippius*, a la Narbonensis (*CIL XIII*, 4247), junt amb *Drippa* NL a Tràcia; i de nou, NP *Dripponius*, en una inscripció il·lírica (*CIL IX*, 5031), del qual sembla ser variant un *Dribion-*, que hem de suposar, a base del genitiu *Dribionos* d'una altra inscripció més occidental (*CIL XIII*, 5494).

Ara bé això em va recordar de seguida el cas del nostre tipus pre-romà *DRAP*, al costat de la seva variant cast. i port. *TRAPO* (amb inicial canviada en una *TR-* que també sembla tenir afins en llengües eslaviques): cal aquí recomanar la consulta directa del nostre article *DRAP* i del del *DECH*; i alhora, fer memòria dels molts casos ben constatats de *DR->TR-* en mots d'origen no llatí: veg. entre altres *DRAGAR/TRAGAR*, port.-cast. *trópego/DROPO*, cat. *Truitarens* (*EntreDL II*, 109) etc.

El mateix Weisgerber (si bé de tradició celtista) va demostrar, en el seu llibre, el caràcter pre-cèltic, indoeuropeu arcaic (doncs sorotàptic), de tots aquests vells elements que desenterrava a Renània, i prou sovint amb curiosos ecos cap als Pirineus. Els seus *DRIPPA*, i el nostre *tripa*, podia ser un d'aquests. I després he vist que el lligam d'aquests noms propis en *DRIPP-* amb el grup pre-romà de *DRAP* també se li va imposar a l'atenció a Pokorny, de manera que ho ajun-

ta tot plegat en un article de *IEW* (211). I si a mi allò em va fer pensar en la possibilitat d'un origen sorotàptic, Pokorny, encara que no parli del romànic *tripa*, es pronuncia obertament per l'origen «illiro-venètic», que com és sabut és el nom que ell dóna al sorotàptic: origen que reconeix als *NPP* en *Dripp-* i alhora a tot el tipus de *DRAP*; amb el prolongament habitual d'aquest grup lexical sorotàptic per les llengües balto-eslaviques — i no sense alguna avançadeta esbarriada fins al grec i l'indoïraní.

Doncs bé, entre aquests mots balto-eslaus, que encapçala Pokorny amb el títol d'arrel alternant *DRIP/DRIB/DROB/DRAP-*, i en els quals tenim constància del significat, justament són molts els que designen peces de roba o parracs o tela estripada, com el cat. ant. *tripa*. I alguns, també, d'aplicats a coses intestinals. El mateix Pokorny, ja fa constar que, en el *DRIPP-* antroponímic, i en algunes de les formes eslaviques, hi ha duplicació «expressiva» de la *p*; i que tant en això com en l'alternança consonàntica *B/P*, i en l'apofonia suigeneris *i/o/a*, està en joc el sistema dels «mots populars» tan estudiat per Meillet i per Wilhelm Wismann (*Nomina postverbalia in den idg. Sprachen*).

Això fa que ja no pugui trobar arbitrària la idea que sota el romànic comú *tripa* s'amagui un terme escampat per l'antiga Romània per obra dels més antics invasors indoeuropeus del SO. d'Europa, la gent dels Camps d'Urnes, diguin-los sorotàptics o illiro-venètics o com se vulgui. Ara bé, entre aquests mots de l'Est indoeuropeu, n'hi ha tant de teixits com de relatius a les teles abdominals.

Vegeu, en efecte: el verb eslovè *dripati*, que d'una banda és 'estripar, esqueixar', també significa 'patir diarrea' («zerreißen», «Durchfall haben»); el substantiu *dripa*, txec *dřipa*, és 'parrac, pellingo' en búlgar, 'parrac' i 'fregall' en txec («Lappen, Fetzen», «Fetzen, Hader») i en eslovè designa justament el desgavell de tripes del bestiar («Durchfall, besonders des Viehes»). Veg. sobre això l'obra de Pokorny, i el *Slawisches Etym. Wörterbuch* de Berneker (pp. 224, 225 i 226).

No és, doncs, gaire fantasiós suposar que aquells *NPP DRIPPA*, *-PIA* etc. fossin sobrenoms amb un sign. com 'home tripud, panxut' o bé 'esparracat': recordem el sentit del nom de persona real gòtic *Wamba* 'panxa', el nom del bandoler català *Panxaample*, el *Corral d'en Panxa* en el delta del Llobregat, el cognom cast. *Barriga*, la divinitat llatina *Pantica/Panda*. Aquesta personalització, de fet la tenim, constatada pel *DAG*, en el nostre Berguedà: és un *tripa* diuen a Borredà d'un home «revoltós, calavera»; i també en la forma apofònica *DRAPP-* assenyala Pokorny la concreció en *NPP* epigràfics *Drappo*, *Drappes* etc. (211.9).

Aquest sentits es repeteixen en altres formes apofòniques i en altres llengües balto-eslaviques: búlgar *dreb* 'fetge', i d'altra banda 'borra de llana'; búlgar *drob* 'freixures en general (pulmons, fetge)'; i, amb desinència de pl., *drobove* és ni més ni menys 'tripes' («Eingeweide»); sbr. *drōba* 'menuts', 'tripes' («Gekröse», «Eingeweide»), txec *droby* id. id.; sobretot en la forma verbal, això arriba més lluny: letó *drēbe* 'drap,